

O. K.:

Sluttstrek — klare linjer

«Vi må være den «folkevalgte» herr Løberg takk skyldig for hans åpne opplysninger», skriver artikkelforfatteren.

I Osloavisene kunne man den 25. april lese at det nu er satt **sluttstrek** for landssvikoppjøret og at de såkalte folkevalgte har funnet at alt er såre godt.

«Stortinget satte igår sluttstrek for landssvikoppjøret og fastslo at de dommer som er felt må bli «stående», skriver «Aftenposten».

«Det ville bare være å rippe opp i gamle sår å gå til en nyvurdering som kunne føre til en ny omgang rettsaker — det ville først og

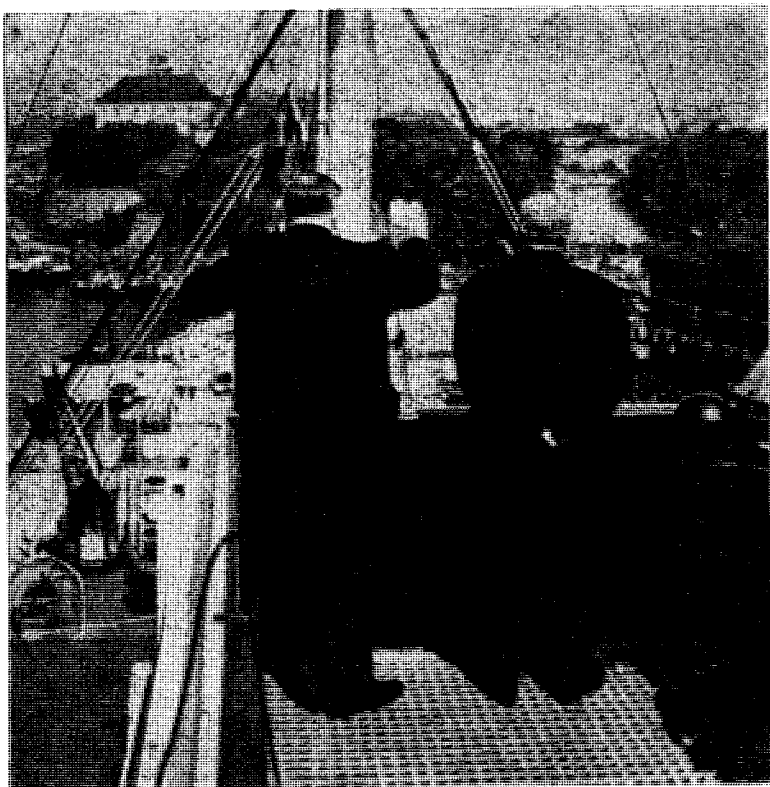
fremst gå ut over landssvikkerne selv».

Et flertall i debatten mente at det ikke kan trekkes skille mellom aktivt og passivt medlemskap i NS, medlemskap var i seg selv aktivt og var landssvik».

«Andre krefter enn rettsapparatet kunne ha grepet inn, og det ville ha vært langt mer ugunstig for NS-medlemmer».

Dette er argumenter fra debatten om landssvikoppjøret i Stortinget. Men det verste av alt synes jeg er kommentarene i en leder som Aftenposten hadde «dagen derpå».

«Aftenposten» forteller oss at grunnen til at landssvikordningen ble utferdiget var at den gav anledning til mildere straff. Dette er usant. Grunnen til at man utferdiget Landssvikordning var at den avgjorde skyldspørsmålet på forhånd, slik at man undgikk å måtte avgjøre skyldspørsmålet i hvert enkelt tilfelle. Hver eneste NS-mann var dømt skyldig på forhånd før han kom inn i rettsalen. Hvis man ikke hadde hatt Landssvikordningen så måtte skyldspørsmålet vært avgjort av retten i hvert enkelt tilfelle. Det forslaget som herr Lyng kom

Hambro vender tilbake og er opptatt av hvorledes han skal få gjennomført dødsstraffen i Norge.

Olaf Holm:

«KARK»

Et bidrag til «Historiens dom»

(Gammel illustrasjon fra «§ 100»)

KARKAMÅL

Uglad træl Kark
sprang ved jarlens side
over myr og mark.
Jarlen skal få angre
tungt med sorg og kvide
at han ikke drepte
trelle sin i tide!

Olaf lå ved fjorden,
veidet jarlesønner,
hærpil sendte bønder.
Trell grov hull i jorden.

Jarl var uten glede,
Kark var kald i bringen,
da de lå der nede
under grisebingen.

Jarlen nødig rømmer.
Trell har onde drømmer.

Hvergang søvning jarl
viser trelle nakken,
griper hurtig hånd
dypt i trellestakken.
Hånd finner kniv.
Kniv tar liv.

Jarlens tid var over,
Håkon måtte falle.

Resten kjenner alle:
Der hvor jarl sover,
handler trelle tappert,
trelle meget vover!
At først neste morgen
Olaf drepte trelle,
trelle ille lønner,
avler Karkesønner,
alt den samme kvelden.
Over Olafs land,
tett som løvetann.
Trellens store bleike
svarte avkom vokser
opp så seigt som kveike.

Olaf skal få angre
tungt med sorg og kvide
at han ikke drepte
trelle sin i tide!

Hvergang mann av byrd
viser trelle nakken,
griper hurtig hånd
dypt i trellestakken.
Alle skal vi angre,
tungt med sorg og kvide
at vi ikke drepte
trelle vår i tide!

(Jens Bjerneboe i Aftenp.)

I.

Karkeslektens stamfar
hadde nok tatt mål av seg,
ser det ut til, til å bli noe
stort, for eksempel lendermann,
til takk for sin ugjerning.
Det gikk ikke slik.
Tankegangen lå på et høyere

Forts. side 7

Norges gull er nå i den nye okkupasjonsmakts eie. Her sender patriotene det avgårde.

med og som «Aftenposten» roser sterkt, at man skulle ta «de verste» og la de andre løpe — var juridisk sett umulig.

Da kunne man ikke ha Forts. side 6

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

De norske rettens menn

Hvis ikke de norske jurister er verd en spesiell hyldest, så er det vel ingen som er det.

En typisk representant for disse stolte rettens og moralens voktere tør professor Edvard Hambro være, mannen som sammen med sine ikke ukjente kolleger Paal Berg, Terje Wold og Fred Casberg uredd og tynget av sin juridiske samvittighet nå har dradd tilfelts mot overgrep som angivelig finner sted så langt borte som i Sør-Afrika. Det er godt å ha både langsynet og samvittigheten i orden, selv om det som vi senere skal se kan skorte litt på sansen for de nære ting.

Og en hel hær av disse tapre rettens menn som i 1945 og utover drev den store rettssvindlen og befolket særdomstolene som dommere, aktorer og såkalte forsvarere, de følger nå like tappert som dengang i firkloverets spor og har undertegnet, som kommunistbladet FRIHETEN uttrykker det, «et opprop som klart tar avstand fra den sør-afrikanske regjeringens krenkelse av de fundamentale menneskerettighetene». Selv den evindelige advokat J. B. Hjort, som lider av slik ulykkelig kjærlighet til dette demokratiet, tropper opp i flokken av protesterende oppropere.

Vel, protestene hjelper vel hverken de afrikanske bantunegre eller skader de hvite i Sør-Afrika som kjemper for sitt liv og sin eksistens. Men, litt sammenheng bør det kanskje være mellom liv og lære. Og norske jurister burde kanskje ikke først og fremst beskjeftige seg med Afrika, når Norge ligger der for deres føtter med sine krenkelser av menneskerettighetene.

Hvis noen vil benekte at disse menneskerettighetene ble krenket under det såkalte «retts»oppgjøret, så har vi en fersk erkjennelse av det under siste stortingsdebatt, og det fra ingen ringere enn selveste overprotestanten, det juridiske lys Edvard Hambro.

Vi gjengir fra det stenografiske referat: «Det kan hevdes at det var tvilsomt å gi lover i krigstid, og en rekke slike lover ville overhodet ikke hatt noen virkning eller noen betydning hvis de ikke ble gitt tilbakevirkende kraft. I normale tider gir man ikke straffelover med tilbakevirkende kraft. I dette land strider det mot Grunnloven, og i dag ville vi formodentlig også hevde at det strider mot grunnleggende menneskerettigheter å gi straffelover tilbakevirkende kraft. Spørsmålet er da om denne regel mot å gi lover tilbakevirkende kraft suspenderes i krigstid, og svaret er helt sikkert: I en nødtilstand som krig er, må man sette individets rettigheter til side for å redde landet.»

Det er altså mannen som doserer noe slikt som nå er freidig nok til å protestere offentlig mot den sør-afrikanske regjering, som også føler seg i nødtilstand og prøver å redde landet ved noen små overtredelser av normale rettergangsformer som er det rene blåbær mot det Hambro og de andre protestanter aksepterer som tillatelig i Norge.

Ikke rettere enn vi vet, så ble en rekke tyske ledere dømt i Nürnberg for overtredelse av de menneskerettigheter som Hambro så flott setter ut av kraft i «en nødtilstand». Var så ikke dette Tyskland som kjempet mot en hel verden i nødtilstand? Og var ikke de norske straffelover om «en krig hvori Norge deltar» beregnet på krig slik at det oppstod en lovnød da krigen var der? Og er det ikke nettopp når det røyner på at menneskene trenger beskyttelse av sine rettigheter istedenfor å få dem suspendert av hevnjerrige maktthavere understøttet av allehånde juridiske hambroer?

Vi får vel knapt noe svar på disse spørsmål av den politiserende og protesterende representant for stortingsjussen og stortingsmoralen eller noen av hans protesterende kolleger, som ikke har tatt avstand fra Hambros syn på Grunnlov og menneskerettigheter, antagelig fordi det er let-

Oppgjør og valg

Har i F. og L. sett forslag om måten å ta valget på i 1945. Kan best forstå tanken på eget parti, men kan også forstå at vanskelighetene kan bli store og betenkelighetene mange. Når det gjelder stemmestreik, roter jeg litt for å finne hensikten, for den kan vel ikke være bare en hevnaakt? Skal den kunne bringe Stortinget til å gå i seg selv og gi oss vår rett? Å stemme med SF vil vel ha temmelig nær samme hensikt som stemmestreiken? Jeg er vel ikke alene om å bli stemt til en høyst motvillig resignasjon overfor disse forslag.

Skan det ikke være annen utvei tilbake enn å prosedere for historiens domstol, med opplysning, skaffe tilveie, ordne og kommentere, utgi og distribuere alt av dokumentarisk verdi? Det vil vel ikke koste mer enn æren er verd, og vi har vel ikke moralsk rett til å la vrangt gå for rett, til å la våre motstandere dø i synden, så sant de har gjort den, og i den grad de har gjort den.

K. H.

De tapte liv

Stortingsmann Sverre Løberg tillot seg i debatten om den urett som ble begått mot NS-folk i det såkalte rettsoppgjøret å benytte som argument for opprettholdelse av uretten at Stortinget ikke burde glemme at det «sitter noen tusener igjen her i landet som har mistet sine ektefeller, sønner og døtre» under okkupasjonen. Dette er et like ufint som løgnaktig argument, for selv en Løberg kan vel ikke mene at den politiske bevegelse hvis innsats gikk ut på nettopp å spare liv i det okkuperte Norge har skylden for at noen hørte mere på hjemmefrontens skjulte ledelse enn på dem og derfor så meningsløst unyttig og bortkastet mistet livet i sin forøvrig folkerettsstridige aksjon mot okkupasjonsmakten.

Det var tyskerne og ikke de vanlige NS-medlemmer på politisk basis som tok deres liv som represalier for denne private krig.

Men, skal en først snakke om tapte liv, så sitter det også noen tusener NS-folk igjen som sørger over kjære som de mistet, dels riktig-

tere å se splinten i den sør-afrikanske brors øyne enn den digre bjelken i de egne. Men likevel kan det være på sin plass at den offentlig demonstrerte moral blant så mange norske jurister holdes frem i lyset på denne måte. Som materiale blant annet for den berømmelige «historiens dom».

SIEGFRIED:**Når AFTENPOSTEN orienterer**

Det er jo lenge siden AFTENPOSTEN i politisk henseende har betydd noe som helst. Det som har utmerket bladet er dets velutviklede sans for business, og dets tilsvarende evne til å avfinne seg med maktthaverne til enhver tid. Også under den tyske okkupasjon lukrerte det stort — både under krigen og under «krigen».

Ut fra dette synspunkt er det naturligvis liten grunn til å legge vekt på bladets orienteringer på lederplass. På den annen side er bladet uten sammenligning — og forsåvidt betegnende nok i et politisk umodent folk som det norske — det mest utbredte, og det kan være fare for at iallfall en god del av dets lesere setter tillivs stoff også utenom annonsespalte. Og da må en også kunne kreve at bladet ikke synker under et visst lavmål.

Det har det åpenbart for enhver gjort i sine like nødvendige som tåpelige betraktninger omkring «medlemskap og landssvik» på lederplass den 16. mai.

For etter at Høyres store juridiske lys og talsmann for justiskomiteens flertall, Edvard Hambro, i Stortinget høytidelig har bekreftet at en under «retts»oppgjøret gjorde bruk av lover med tilbakevirkende kraft i strid både med den grunnlov partipoliti-kerne fester så iherdig for og med menneskerettighetene, så forteller bladet at «påstanden hviler utelukkende på en tåpelig formalprosedyre» fra de domfeltes side!

Og rent bortsett fra dette at straffelovens paragraf 86 om «en krig, hvori Norge deltar» som AFTENPOSTEN siterer, ikke godt kan anvendes på forholdene etter at landets forsvarssjef på regjeringens ordre hadde sluttet avtale med motstanderen om at de norske stridskrefter ikke skulle delta i krigen mot Tyskland så lenge verdenskrigen varte, så burde selv AFTENPOSTEN'S politiske redaksjon kunne begripe at hvis en for eksempel i år vedtok en «drapsanordning» med virkning to år bakover i tiden og i denne gjorde det til drap å føle vrede mot sin neste, så kan en ikke godt påberope seg at dette er da ikke lover med tilbakevirkende kraft fordi vi i straffeloven har en paragraf 233 om drap i vanlig betyd-

nok i kamp for Norge og for Europa mot østens kommunistiske barbarer, men for en stor dels vedkommende takket være «gode nordmenns» innsats fra bakhold under okkupasjonen eller maskert som dommere ved «retts»oppgjørets særdomstoler.

En Løberg har intet å fortelle oss i den retning.

M.

ning av ordet.

Ellers presterer bladet påstander som enten bunner i dyp uvitenhet eller hva verre er. Det er således positivt uriktig at «Terboven gjorde Nasjonal Samling til 'det statsbærende parti'» under statsakten på Akershus. Det skjedde da de andre politiske partier ble oppløst, og det som skjedde 1. februar 1942 var at Terboven ble erstattet som leder av den norske administrasjon med nordmannen Vidkun Quisling — noe alle NS-folk med Quisling i spissen så på som det første skritt til at Norge skulle gjenvinne sin selvstendighet etter den ydmygende okkupasjonsperiode som partipoliti-kerne hadde påført oss. At tyskerne ikke oppfylte de løfter de gav er en annen sak, men i og for seg viser også det at okkupasjonsmakten så på Nasjonal Samling ikke som forrædere som hadde solgt seg til dem, men som et uttrykk for norsk nasjonal hevdelse og derfor ikke følte seg trygge på den stilling partiet kunne komme til å ta hvis okkupasjonsstatuten ble opphevet. At rikskatten derfor skulle gjøre det soleklart for enhver at nå hjalp NS fienden er formodentlig AFTENPOSTEN alene om å forstå.

Som nevnt, de aftenpostiske betraktninger synes ikke bare tåpelige, men også så meningsløst nødvendige. — Kan årsaken være at redaksjonen har fått pågang etter å ha gitt spaltrum for et par lesebrev som angrep «retts»oppgjøret? Vi merket oss jo de løbergske trusler i Stortinget om ny granskning av pressens forhold under okkupasjonen hvis den ikke sluttet opp om den fortsatte hets, og AFTENPOSTEN har som alle vet nok av svin på skogen der bladet lukrerte stort både på forholdene under okkupasjonen og direkte på okkupasjonsmakten. Det er ingen sak når en kan føre «krig» på den måte!

Vi minner om at bladets daværende redaktør under Quislings pressekonferanse da han grep regjeringsmakten i april dagene 1940 gratulerte ham som statsminister og forsikret om AFTENPOSTENS absolutte lojalitet.

Vi minner om at bladets daværende utenriksredaktør midt under «krigen» i 1941 reiste til Leipziger messen m. m.

Og vi minner om at bladet senere da disse to herrer var trådt tilbake var den tyske okkupasjonsmakts hjertebarn, som ble hjulpet på alle måter, i motsetning til NASJONAL SAMLING'S hovedorgan FRITT FOLK.

Så, bare ut fra dette burde en kunne vente litt mere sakkyndighet om okkupasjons-tidens forhold.

Med frontkjemperne på østfronten

Små historier fortalt for FOLK OG LAND av legionær nr. 3761 Svendsen

8. GJESTEN.

Dukken hadde vakt. I dag hadde han kledd særlig godt på seg for i løpet av de siste dage hadde været slått om igjen.

Hjemme ville de si: «Slik knirker det bare i bjelkene i 26 graders kulde» og dessuten var det en isnende vind fra nord. Godt at mor hadde sendt en hjemmestrikket pullover, alt han hadde under den var også av ull, så han frøs ikke.

«Nå gjelder det å få fyr på pipen», tenkte han. Det var vanskelig å få pipen ut av bukselommen. Med tennene holdt han fast i hanskene mens han lette. Hvor var pipen henne da — nå, der var den.

«Ekte Mahorka» fra Krim — litt nytte gjorde de døde russerne også. Både den ene og den andre hadde en pose tobakk hos seg. Ved de første drag brant den noe på tungen og han måtte hoste voldsomt, men det gav seg etter noen minutters forløp. «For en tobakk de menneskene har!» Han spyttet en velrettet klatt rett gjennom skyteskåret sitt.

Hva var nå det for noe — der beveget en fremmed lue seg rett imot ham. Han kunne bare se hvorledes toppen av luen stakk opp over snekanten for hvert skritt. Det måtte da være en fremmed — slike luer har vi slett ikke. For sikkerhets skyld så han etter at geværet var ladd. Tenk om det var en russer. Det var nettopp kommet en melding. «Til alle!» stod det. Ivanene forsøkte å smugle inn spioner med tyske uniformer — skulle akkurat han støte på en slik fisk?

Den fremmede bøyet om hjørnet — Brun lærkappe — Russisk kommissær! Grønn lue — ingen distinksjoner! Opplagt tilfelle — «Hendene i været! Stikk labbene opp i luften!»

Dukken satte geværet sitt i maven på den forbløffede spasergjenger. «Parole!» —

HYBEL/LEILIGHET

Ung mann søker hybel eller leilighet i Oslo. Henv. **Oddbjørn Hanslin**, Behrens gt. 2 IV, Oslo. Telef. 56 65 87.

Hytte ønskes leiet

14 dager i tiden mellom 15. juni og 15. august. Ring Oslo 56 48 85 — eller skriv til Orvar Sæther, Huitfeldts gt. 10 III, Oslo.

Zoloz — Her var Legionens tross forlagt.

Det kom ikke noe riktig svar. «Så, ikke det vet du engang!» Dukken forstod hjertelig lite tysk, bortsett fra «Ich liebe dich», noen kraftuttrykk som soldaterlivet bringer med seg og «Auf Wiedersehen» var hans ordforråd alt annet enn imponerende.

Den fremmede snakket opphisset til ham — til og med ordet «general» falt ofte, inntil det ble for broget for Dukken. «Herregud, din dukkemann, hvis du er general, så er jeg Jesus! Har du overhodet noen soldatbok?»

Lærkappen viste imidlertid ingen forståelse for Dukkens ønske. Han tok fatt på å snakke igjen. Dukken ble stående uberørt. «Du har vært uheldig, Ivan, som har truffet på akkurat en nordmann og ikke landet hos tyskerne. De ville ha forstått deg, dem ville du ha kunnet snakke rundt, men med meg nytter ikke noe slikt. Jeg forstår hverken russisk eller tysk, så du kan snakke iveri hva du vil!»

«Bli stående! Du kan da ikke uten videre fortsette

her — hva er det egentlig du mener — det er jo krig!»

Lærkappen satte øyensynlig også god pris på livet sitt — han ble stående og begynte å trampe med føttene. Det ble kalt for ham. 10 minutter til bare, så blir jeg avløst. — Har du noe våpen da? — «Snu deg» Han kjente etter — intet!

Dukken ble interessert. «Hold frem bena! Forstår du — slik!» Han satte foten sin et skritt frem. Lærkappen gjorde det samme. Den fremmede hadde et par vakre, elegante støvler som var mere pene enn praktiske. Skulle han ta dem fra ham? Bedre å la være om kompanisjefen skulle få greie på det. «Det der er vel støvler fra Moskvaparketten, men her duger de ikke. Ivanene har vel ikke visst hvorledes tyske støvler så ut. Fjollete er de, mente Dukken.

Ola Nordmann kom om hjørnet. Påny måtte den fremmede vise fram støvle. Ola Nordmann kunne enda mindre tysk enn Dukken, men han smilte ihvertfall til spionen. «Nå går det bakover! Du Dukke, han er sannelig ikke meget redd!»

«Og så avsted!» Lærkappen gikk først. Ansiktet hans var dypt alvorlig, munnen hans en smal stripe. Etterpå kom Dukken. Selvbevisst med ytterst overlegent ansikt. I ånden så han seg alt forfremmet til Rottenführer. Fra tid til annen når de passerte andre legionærer ble geværet stukket i ryggen på den fremmede. Man skulle se hvilken kar han var.

Endelig kom han til kommandoplassen. Kompanisjefen var holdt nettopp på å skuffe vekk sne. «Holdt!» brølte Dukken til Lærkappen, så vendte han seg til kompanisjefen: «Melding: En spion tatt til fange!»

Det forbløffede ansiktet til kompanisjefen da han rettet seg opp skulle jeg gjerne ha sett. Foran ham stod avsnittkommandøren.

«Skrik ikke opp!» sa denne bare. «Han har bare gjort

OLGA BARÉNYI:

74

Dødsdans i Prag

En roman om pragerrevolusjonens dager

i 1945

Da Martin kom med Helena Reumann, satt han ved telefonen og sa stadig opp igjen bare: «Da, da», ja, ja i den tone som en veloppdragen tjener bruker. Martin ville la ham bli alene med Helena, men Emil nikket servilt sitt «Da, da» og blunket til ham at han skulle bli.

Helena, som ennu duftet litt av ether, kom i Ninas pyjama. Overalt gjennomskjete, sorte kniplinger, de nakne føttene med de korallrøde negler i gylne sandaler, nysminket og nyfrisert, rasende, men verdig og fattet. Også hun var påvirket av Martins mannlige skjønnhet — Gud ja, hvis ikke denne idiotiske røde pampen var der, men foran alt går forretningene, fornøyelsene kan man når alt kommer til alt bestandig få. Det var et mesterstykke slik hun svang seg opp på den høye bartolen som fru Pecha så komisk og besværlig hadde klatret opp på. Fortapt blandet hun seg en drink og enhver barpike kunne ha lært hos henne hvorledes man fisker en mann med halmstrået.

«Jeg har alvorlige hensikter med Dem, fru Anezka Cibulko-va», begynner Emil da han har avsluttet telefonsamtalen. «Bare bli her, Martin, for deg har jeg ingen hemmeligheter».

«Deres alvorlige hensikter, kjære Emil — skal det være et ekte-skapstilbud? Jeg tror ikke at vi to passer sammen. Deres proletariske røde slipes er for billig og De er godt og vel 20 cm mindre

sin plikt. Synd at jeg ikke forstår norsk. La ham tre av.»

Høyrød i hodet fjernet Dukken seg skyndsomt.

enn mine drømmers mann skal være».

«Når jeg imidlertid kommer til å sitte på gesandstolen og De ved siden av meg, vil ikke de tyve centimetrene spille noen rolle. Det røde slips vil jeg legge bort når vi skal være alene. Vil De gi meg også en drink?»

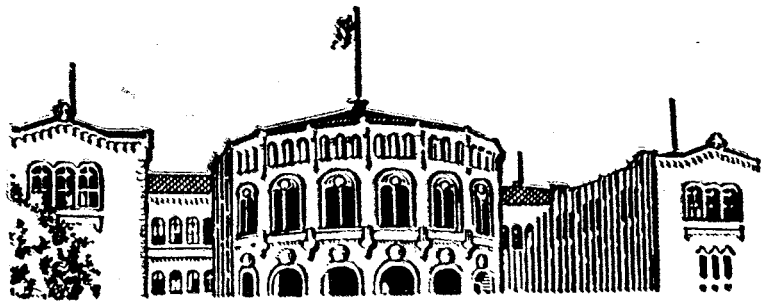
Martin er forbauset. Han kjenner Emil for godt til ikke å vite når han spøker og når han er alvorlig. Nå er han alvorlig. Vil han faktisk ha denne storartede tosen — hans kone er 46 år gammel. Derav har hun tilbragt 18 år i fengsel. På grunn av sin politiske virksomhet, det vil si på grunn av Emil, for hun forstod aldri noe av politikken. Hun er liten med de rachitisk krumme beina til de fattiges barn, med den oppblåste maven til kvinner som uten å føde barn må tåle klimakteriet. Ingen hund kunne være sin herre mere hengiven enn denne kvinne sin mann. Når hun ved forhørene hos det tsjekkiske eller tyske politi ble prylt, smilte hun salig. Hun hadde kunnet la seg pryte ihjel for ham — for hvert slag et kyss, sa han hver gang før han måtte forsvinne. Slagene hadde hun inkassert, men kyssene var han henne hittil skyldig. Fra grønnsakbutikken sin var hun imidlertid vant til å gi kundene henstand. Den eneste kvinne som Emil hittil hadde vært forelsket i var Nina. Han hadde alltid misunt Martin Nina, i Ninas nærvær taug han forlegen som en yngling ved det første stevnemøte. Det er forståelig at han vil ha en kvinne som alle vil misunne ham. Men Nina er likevel i sin hemningsløse farlighet mindre farlig enn Helena, som er selveste den hensynsløse fare. Tilsalgs for alle og

(Forts. s. 7)

Fredelig stund ved fronten.

Stortinget og rettsoppgjøret

Karakteristisk for diskusjonen 24. april i Stortinget var at ingen sa ett ord om det konstitusjonelle spørsmål, om Stortingets enerett som lovgiver. Enerett iflg. vår **Grunnlovs § 49**, og det er etter slike stortingsgiverlover Grl. § 96 bestemmer at nordmenn har krav på å dømmes. Til overflod er det siden 1907 i Haagreglementets art. 43 vedtatt at i ethvert okkupert land er det bare landets lov, «de love, som gjelder i landet» som er gyldig rett. Undtagelsesvis okkupantens endring eller ny lov. Ingen eksil undtagelse, slik som Norges «rettsoppgjør ble basert på.

Norge var helt okkupert etter 10. juni 1940. Haagreglene ble vedtatt av Norge 1910 og art. 43 står i Norsk Lovtidende 1910 side 500.

Rettsoppgjøret ble basert på ulov, på anordninger fra utlandet av en eksilregjering, som var helt bunden av utenlandsk lov og rett og således ikke fri (««Bostedets lov» jfr. Oppenheim «International Law», 8. utg. I, s. 287). Den rettskultiverte verden, fastsetter så å si samstemmig, okkupantens lov, ordre og administrasjon som rettesnor for den okkuperte befolkning. Dens interesse er ro og orden, slik **Kong Haakons** kringkastingstale 26. august 1940 viser (Sommerfeldt side 38). Da istedet sabotasjen, som kostet Norge så meget, tok til, sa Kongen 24. desember 1940 at det var «vårt lands store ulykke» og dets årsak var at der pågikk «borgerkrig hjemme i Norge» (side 40). Kongen ba om «Samholdet mellom alle norske».

Svensk Institut För Internationell Rätt, side 118, nyter betegnelsen «en om inbördeskrig erinrande förgiftning». I den nye «Norwegische Geschichte» side 289: «Borgerkrig», og den kjente professor Hubatsch skriver her «kamphandlingene ble innstilt» 10. juni 1940. Videre at Norge ved tysk besettelse og norsk regjering opplevet «brudd i sin statskontinuitet». Rettsoppgjøret kaller han side 292 «inkvisitorisk».

England har mest erfaring i krig og okkupasjon. I britisk «International Law» av Oppenheim og den amerikan-

ske av samme tittel av Hyde finner man ubestridelige utsagn om at okkupantens disposisjoner er legale og ikke må bli ignorert etter okkupasjonen. Oppenheim side 616 i 7. utgave, bind II. «Landets straffelov forblir gjeldende». (Side 447).

Det siterte er den rettskultiverte verdens tolkning av artikkel 43, som er felles for Norge og de større med krig og okkupasjon kjente land.

Men da kan ikke Norge komme forbi den tolkning Oppenheim gir av art. 43, og som stemmer med den tolkning professor Skeie ga

Av
overrettssakfører
**SVERRE
HELLIKSEN**

allerede i 1945 i «landssvik». Ordlyden er heller ikke til å komme utenom. Det står: «Den lovmæssige magt er gaaet over til okkupanten».

Professor Castberg skriver i «Norge under okkupasjonen» (1945) side 49: «landets lovlige regjering er på sin side avskåret fra å gi bindende direktiver for innbyggerne i landet, for så vidt angår deres forhold i det besatte område».

I motsetning til alt dette søkte professor Hambro i Stortinget 24. april å forsvare den borgerkrig som hersket i Norge 1940-1945 og som varer ved hos de som er mest hjemsoekt av den

Den mangfoldige nytgave av Hambro.

mentaliteten. De hevder at det var krig hele tiden slik domstolene bygget rettsoppgjøret på. **Dødsdommen mot Haaland** gikk surr i både fakta og juss. I R.M.B. nr. 2, s. 9 uttaler Solem med kolleger: «Den omstendighet at landtroppene etter hvert måtte kapitulere og hele landområdet ble okkupert avsluttet ikke krigen, som ble fortsatt av Kongen og Regjeringen fra dens sete i London». Høyesterett 9. august 1946 forkastet Haalands anke over dødsdommen blant annet fordi retten i lagmannsretten var satt uten jury etter straffeprosesslovens § 1 med flere og at dødsdommen var begrunnet med lovgivningsrett for en flyktet regjering (eksilregjering) og gyldighet godtatt for landssvikanordning med tilbakevirkende kraft mot både Grl. § 97 og straffelovens § 3.

Vi kan ikke tro at motivet var begeistring i Høyesterett over å få sin maktfullkommenhet utvidet til også å ta livet av sine medborgere. Haaland hadde post i tysk sikkerhetspoliti og hadde hjulpet norske ut av fengsel og i likhet med alle tyskere og sin egen konge, trodde han krigen var slutt. Der kommer nok en folkepsykologisk forklaring på denne og andre dødsdommer, hvor også det fenomen vil klarlegges, at kong Haakon og britisk regjering høsten 1946 var enige om at Norge ikke hadde deltatt i verdenskrigen. Derimot hadde norske borgere deltatt som frivillige akkurat som under den finsk-russiske krig. **Norske domstoler fortsatte allikevel med dødsdommer.**

Tragisk er det da for dommerne at Grl. § 25 forbyr Kongen som øverste krigsherre å overlate norsk krigsmakt «i fremmede Magters Tjeneste» eller «bruges udenfor Rigets Grænser». Det slår nemlig bona unna premisene i både dødsdommen og ankens forkastelse ved den ovenfor anførte krigsfortsettelse fra Kongens sete i London. Det anførte fra Grl. § 25 bekrefter derimot riktigheten av kong Haakons personlige utsagn i skriftvekslen, hvor han den 6. september 1946 skriver til britisk ambassadør Sir Laurence Collier: «at mine landsmenn deltok i de britiske krigsanstrengelser så langt det var mulig». Ikke i norske eller felles. Collier uttrykker seg også slik at det ikke kan misforståes, der han skriver om «mitt land» og dets «seier». Til overflod da dødsdommens premisser om at **landtroppene** etter hvert måtte kapitulere». Hvem skulle da

Fort. side 8

Hva pressen ikke refererte:

Landssvikdebatten i Stortinget

ved Alexander Lange

II. Stavangs kamp for rett.

Vi fortetter utdragene fra det stenografiske referat fra stortingsdebatten.

Så kom ordføreren for minoriteten i Justiskomiteen (de andre var Botolv Bråtlien (SP) og Aasgard) KFP), representant for Sogn og Fjordane), sorenskriver i Sunnfjord, Einar Magnus Stavang (A).

Stavang uttalte blant annet:

«Ordføreren for fleirtalet tok til med å seia at når det sit folk rundt i landet som kjenner det så at dei har vore ute for noko urettvist, skal Stortinget vera viljug til å sjå på det og drøfta det. Dersom ordføreren for fleirtalet hadde vilja sagt det i denne saka om dei klagemåla som er komne fram i samband med rettsoppgjerda, trong me vel ikkje hatt noko ordskifte i dag.

— Men det vert og lagt til i utgreiinga (fra landssvikutvalget) at det som er framlagt av utvalet, skulle vera grunnlaget for ei om-døming og ei rettspolitisk gjennomtenking etterpå. Det er eg enig med utvalet i.

— Men kva seier så fleirtalet i nemnda til den oppmoding som ligg i utgreiinga frå utvalet? Jau, dei seier at det er ikkje grunn til å ha noko ordskifte i samband med utgreiinga. Dei seier i tilrådinga si at ein skal ha ro om hendingane i krigsåra. Ei rettsak må ein gong ta slutt, heiter det i tilrådinga, og det må gjelda for sakene i oppgjerda med. Dette skriv fleirtalet om den ovstore rettargangen, den kjempeoppgåva som vart lagt på påtalemakta og domstolane i åra etter krigen, og som galdt fleire tusen menneske — vel bort imot 50 000 menneske. Klagemåla som er komne fram i den samanhengen, skulle det ikkje vera nokon grunn til å drøfta i Stortinget. Det tek seg litt underleg ut å høyra det når ein har sete her i tin-

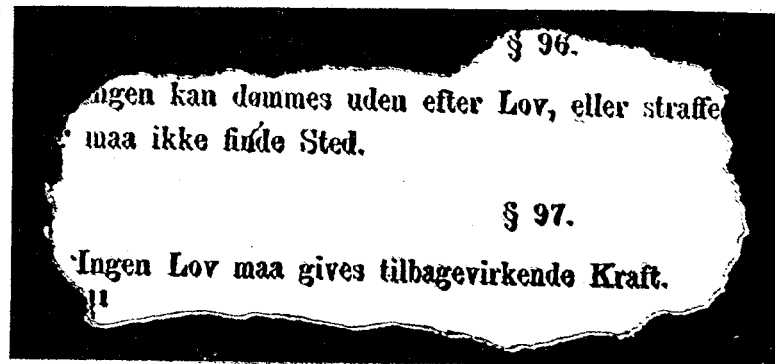

get og vore vitne til at det frå somme kantar har vore brukt opp til ein heil dag på ei sak — eg tenkjer her på saka om Jernverket, ei sak som etter det som vart sagt i ordskiftet, snart kjem opp att i Stortinget likevel.

— I denne saka er det kome klagemål frå folk som meiner at dei er urettvist dømde, som meiner at dei er dømde for landssvik endå dei sjølve held for at dei ikkje er skuldige. Landssvik er eit alvorleg brot, og det er alvorleg å døma nokon for å ha vore saka i landssvik. Det bør det difor vera full grunn for Stortinget til å sjå på dei klagemåla som kjem i den samanhengen. Det er ikkje rett å skuva dei klagemåla frå seg med den grunngeving som fleirtalet har gjeve. Dersom dei synest at ei rettsak ikkje skal kunna drøftast på ny når ho ein gong er dømd, undrar det meg at dei ikkje kjem i hug at det ikkje er så mange år sidan Stortinget hadde føre seg verk-naden av ein dom som var sagt ventelig i 1907, men som vart prøvd på ny i krigsåra, og som då endte med frifinjing. Eg tenker her på Hetle-saka.

— Eg trur ikkje det let seg gjera å koma frå ei gransking — eg vil elles ikkje bruka så sterkt ord som gransking, men ei gjennom-

Fort. side 6

Grunnloven er ikke stort verd lenger — men det kan alltid festes for den. — Bare spør Stranger.

Sluttstrek - -

Forts. fra side 1

brukt Landssvikanordningen som avgjorde skyldspørsmålet på forhånd for alle NS-medlemmer, men man måtte ha brukt en jury som avgjorde skyldspørsmålet i hvert enkelt tilfelle.

Og det var dette man for enhver pris ville undgå, for da måtte anklagen også vært utvidet til å gjelde «landssvikere» som ikke var medlem av NS. Konferer det gamle Storting, presidentskapet, administrasjonsrådet o.s.v. og o.s.v.

Stortinget slår fast at det er landssvik å være medlem av et politisk parti som makthaverne i dette landet ikke liker, men det er ikke landssvik å hjelpe fienden når man ikke er medlem av NS. — Stortinget bryr seg katten om lov og rett og hevder den rå makt som flertallet gir. Og vi kunne være glad til ellers hadde vi fått de lange knytteneven.

«Andre krefter enn rettsapparatet kunne ha grepet inn». Og skulle lov og rett følges nu, ville de samme krefter gripe inn. Da er det bedre å svelge uretten enn å få føle knytteneven.

Den folkevalgte herr Løberg sier rett ut hvilke krefter det er som står bak landssvikoppjøret. Jeg siterer fra «Aftenposten»s referat: «En indre hard kjerne her hjemme i Norge har ennå ikke lært, på tross av Eichmann-prosessen og Auschwitz-prosessen».

Dette kan vel ikke forstås på annen måte enn at det samme folk som stod bak «Eichmannprosessen» også står bak «landssvikprosessene» og vi som vil ha revisjon av det urettferdige landssvikoppjøret skal bare passe oss, for ellers lager disse kreftene Eichmann-prosessen på oss også. Det er altså derfor at det norske Storting kan tillate seg å gi lover med tilbakevirkende kraft, og domstolene kan praktisere ulikhet for loven, og politiet kan tillate seg å holde folk fengslet i årevis uten dom.

Det er de samme kreftene som gav lover i Eichmannsaken som står bak. Vi må være den «folkevalgte» herr Løberg takk og atter takk skyldig for hans åpne opplysning.

Det er også bemerkelsesverdige at gamle herr Hambro forteller i sine memoarer at det som lå ham mest på hjertet var å få innført dødsstraffen i Norge i 1945.

Og unge herr Hambro har selvfølgelig fått seg tildelt plassen som formann for flertallet i justiskomiteen. Da var landssvikinnstillingen i gode hender.

Enkelte stortingsmenn later som om NS-folkene har

klaget til Stortinget over straffutmålingen, men de vet meget godt at det er **Stortingets brudd på norsk rett og norsk moral det klages over.** Stortinget har ingen moralsk rett til å gi slike lover som det gav for å kunne få gjennomført sin hevner over NS-folkene. Det er de moralske lover som Stortinget skal ta hensyn til og ikke til hjemmefrontens følelser. —

Det var en ny tid som var slet sin ankomst i 1940. På den ene side stod de som arbeidet for amerikansk verdensherredømme. På den annen side de som ville frigjøre Europa og skape Vest-Europas forente stater.

Denne tanke er idag, — når det er forsent — akseptert av flertallet av det norske folk. I 1940 — da det kunne ha vært sjanse til å gjennomføre det — ble det kalt landssvik.

Quisling arbeidet for å gi Norge en hedersplass blant Europas nasjoner. Dette har intet med landssvik å gjøre. Det burde Stortinget vite. Da ligner det langt mere på landssvik å arbeide for En verden og Amerikas verdensherredømme.

Og disse folkene som nu tillater seg å kalle NS-folkene for landssvikere, har ført Norge inn i et avhengighetsforhold til Amerika som direkte er forredersk.

Norge er idag ikke bare et okkupert land, men et erobret land. Som bevis for det kan anføres at Norges gull ikke lenger er i Norges bankskjeller, men i okkupasjons- og erobrerens eie. Det befinner seg i Amerika som håndfast pant.

Norges Storting gav i 1940 og gir i dag lover i et okkupert land. Og det tør selvfølgelig ikke følge norsk rett og norsk moral. Det må ta hensyn til det folk som har herredømmet over den «frie» verden og som stod bak Eichmannprosessene. Men det burde være forsiktig med å ta mere hensyn til okkupasjonsmakten og de krefter som står bak hevnen over NS-folkene, enn til universets moralske krefter.

Amerika har nemlig ikke nådd sitt mål. Det har ikke klart å etablere sitt verdensherredømme.

Det kan bli nødt til å oppgi det erobrede Norge slik som tyskerne måtte oppgi sin okkupasjon, og da vil stortingsmennene bli stilt til ansvar for sine handlinger.

Det er nu klart at noe amerikansk verdensherredømme blir det ikke. Det mest sannsynlige er at Quisling får rett. Verden blir organisert i flere store atomstater eller verdensriket. Og får vi ikke et Vest-Europeisk

Landsvikdebatten -

Forts. fra side 5

gåning på ein eller annan måte av visse klagemål, ikkje generelt, men av visse klagemål. **Eg trur at det i framtidi kjem til å verta gjort, kva me så seier i dag eller i dei næraste åra.** Eg trur det er dei som vil ta arbeidet med å gå gjennom tilfanget frå rettsoppgjerd og seia si meining om det. Det er ein naudsynleg ting.

— Først ei einskild avgjerd som eg har hatt vanskelig for å forsona meg med:

Det var ei kvinne som i september 1943 melde seg til den tyske Raude Krossen, og så reiste ned til Tyskland, der ho gjekk gjennom eit kurs i teoretisk og praktisk sjukestell. Fram til januar i 1945 gjorde ho så teneste ved sivile sjukehus i Tyskland, og deretter ved eit par militærlasarett til krigen var slutt. I domen vert dette karakterisert som eit alvorleg landssvik, og kvinnen vart dømd til eit år og tre månader fengsel. I domen vart det lagt til:

«Det kommer henne til gode at hun ikke var medlem av N. S. likesom det i øvrigt intet er å utsette på hennes personlige opptreden i forholdet til tyskerne. **Noen vekt**», seier førstevo-terande, «legger jeg også på hennes tjeneste ved det amerikanske lasarett, hvortil hun uten videre ble satt etter å være tatt til fange av amerikanerne.»

Eg må seia at eg har vondt for å skjønna at det å stella sjuke folk, endå om det var fiendar, kan kallast ikkje berre for landssvik, men for **grovt landssvik.**

Eg hadde hug til å nemna denne saka, for eg synest det kunne vera grunn til å sjå på om det er rimeleg å lata ei slik avgjerd verta ståan-

verdensrike slik som Quisling hadde ønsket det, så får vi sikkert et Nord-Europeisk. Og Norge tilhører det Nord-Europeiske, sammen med Tyskland og Russland.

Og ingen skal tro at En Verdensforkjempere og amerikabeunderne eller Eichmann-dommerne vil få makten i det riket. Det riket «skal overlates til et annet folk».

En ting må Stortingets behandling av landssvikoppjøret ha lært oss:

Ingen «landssviker» kan gi sin tillit til Stortinget.

Ingen «landssviker» kan gi sin stemme til noen av de nuværende politiske partier.

Det ville være å svi-ke Norges sak — og fremtiden.

Bare et parti som gir bindende løfte om å revidere landssvikoppjøret må få stemmer fra «landssvikerne».

de, eller om det er mogleg å få lempa på avgjerdsla. Eg trur i alle fall det var tenleg om det vart gjort.

Dette var eit einskilt tilfelle. Eg vil og nemna klagemål over avgjerder som gjeld ein heil flokk. Eg tenkjer her på den flokken som går inn under nemninga «passive NS-menn».

I tilrådinga har mindretallet vist til at under oppgjørdene var det usemje om det å melde seg inn i NS var eit brot på straffebodet i § 86 i straffelova om landssvik, og i Høgsteretten var det fire domarar som meinte nei. Likeeins er det vist til det som er nemnt før, at Institut för offentlig och internationell Rätt i Sverige har kome til det same i ei utgreiing i 1955.

Det er også verdt å merka seg, synest mindretallet, at professor dr. juris v. Eyben i Danmark — «Lov og Rett 1963» side 79 — sier at han ikkje kjenner seg heilt overtydd om at det er mogleg i alle tilfelle å føra ein passiv NS-mann inn under landssvikstraffelova.

Men i tillegg til dette har mindretallet sett fingeren på det som er sagt i ein dom frå 11/9 1946. Det som mindretallet har sett fingeren på, er attgjeve i tilråinga side 345, andre spalta. Førstvoterande seier om vilkåra for å kunna døma ein passiv NS-mann:

«Anordningen av januar 1942 og landssvikanordningens § 2 nr. 1 gjør selve medlemsskapet i NS til straffbart forhold, og i subjektiv henseende er det da tilstrekkelig at forsettet omfatter selve medlemsskapet. Lovgrunnen er selvsagt at partiet ytet fienden bistand, men dette moment er ikke gjort til ledd i gjerningsinnholdet».

Dei moment det her er tale om, er for det første om den sakgjevne gav fienden hjelp. Det moment er eit moment i ei sak etter § 86 i straffelova; det er eit kjennemerke på det me kallar for landssvik, landsforræderi. Men i denne saka vart det i det heile ikkje prøvd om det var ytt hjelp til fienden, og det vert då sjølvsagt heller ikkje spurt etter om den sakgjevne sjølv var klår over at han med gjerninga si gav hjelp til fienden. Det òg er vilkår for å kunna døma etter § 86 i straffelova. Men endå det ikkje vert spurt anten etter dette reint ytre merke eller dei subjektive vilkåra for den gjerning som heiter landssvik, kallar ein ei slik gjerning som domen gjeld, for landssvik. Det eg her trur me har vore uhepe med er at me brukar denne nemninga om ei gjerning, der ein slett ikkje prøver dei moment som høyrer heime i

gjerningsinnhaldet for gjerningar av det slaget.

Høgsterettsadvokat Kiær Mordt har særlig streka under desse ting i boka si «Det urettferdige rettsoppgjør». Eg meiner at ei avgjerd som byggjer på andre moment enn dei som høyrer til gjerningsinnhaldet i § 86 i straffelova, ikkje burde ha vore kalla landssvik. Spørsmålet er om ein kan få lempa på nokre av skadeverknadane som dette har ført med seg.

Eg kunne òg ha hatt hug til å nemna litt frå den boka som fru Ingrid Smedal har skrive, «En røst i striden». Kor mange stortingsmenn som har fått boka, veit eg ikkje, men eg reknar med at det er dei fleste. Førelegget som er nemnt i boka, er eit døme på, meiner eg, at den måten føresegnene i rettarbota frå 1944 og landssviklova frå 1947 har vore tolka på, har ført til at folk som subjektivt sett på ingen måte har gjort seg saka i landssvik, har vorte stempla for landssvik. I samband med spørsmål om å ta frå dr. juris Smedal dosenturretten ved Universitetet vart professor Andenæs beden om å gje ei utgreiing om saka. I den utgreiinga som professor Andenæs skreiv om det spørsmålet, sa han:

«Subjektivt sett er det neppe grunn til å betvile at Smedals motiver for å gå inn i NS har vært av uegennyttig art, at tanken har vært å bidra til å sikre Norges selvstendighet for det tilfelle at Tyskland skulle vinne krigen».

Professoren konkluderer med:

«Etter mitt skjønn har dr. Smedal ikke gjort seg skyldig i «æreløse handlinger» i den betydning dette uttrykk har etter Høyesteretts praksis».

Likevel var dr. juris Smedal med førelegget pålagt ei bot på 30 000 kroner og 70 000 kroner i skadebot, og han mista røysteretten.

Det er einskildsaker, einskildklagemål som eg meiner det her kan vera grunn til å sjå på når dei først er framkomne. Eg synest ikkje det er rett av oss å skuva klagemåla frå oss utan å prøva om klagemåla har grunn for seg, og deretter sjå på om det er mogleg å lempa på feilslag — om eg må få lov å kalla dei det. Eg veit ikkje om det lét seg gjennomføra, men eg synest det er all grunn til å sjå på om det er mogleg å gjera det.

Det kunne ha vore verdt å nemna ymse andre ting med. Eg har hatt vanskeleg for å forsona meg med t. d. reglane i lova om utreisking i den offentlege tenesta, men skal ikkje gå inn på dei ting no.

(Fortsattes neste nr.)

«KARK» . .

Forts. fra side 1

etisk nivå dengang enn i dag. «Den slags gjør man ikke!»

Dagens Kark har tatt lærdom av det og går frem på en ganske annen raffinert måte, for eksempel for å bli fylkesmann.

Ugjæringer overfor politiske motstandere ikledes i vår tid skinn av rett og foregår i «rimelige og verdige former», som merkelig nok(?), har vist seg å forblinde folk, som **burde** vite bedre. Når tvilen melder seg, får man til kjedsomhet høre, at «der hersker ikke tvil om at rettsoppgjøret hviler på lovlig norsk grunn». Det er fornuftigvis den herskende tvil, som fremkaller slike selvmotsigende påstander, fra hold hvor man føler seg truffet og samvittigheten ikke er god. Videre har man fått høre at landssvikanordningen er et formildende tillegg til straffeloven. Kark er ganske oppfinnsom, det får en si og har en rørende om enn naiv tro på, hva han mener å kunne binde godtfolk på ermet.

Vel vitende at ikke alle i dette land hører til karke-slekten og danser etter dennes pipe, lot Kark opprette en særdomstol for å nå sitt mål i «verdige former». Det er egnet til å kaste blå i øynene på dumrianer og det gjorde det og gjør det fremdeles. I erkjennelse av at denne domstolen ikke kunne påberope seg straffeloven skaffet man seg en H. R. - dom å henvise til. Da dette fremdeles var noe magert, lansertes «theorien» om at «H. R. kan skape rett», hvilket er det fullkomne sludder.

I den bestilte H. R. - dom baserte den førstvoterende Kark seg på den for anledningen selvlagede påstand, at det var «lite tvilsomt», at landets konstitusjon ga rom for, hva han kalte konstitusjonell nødrett og opprettholdt på det grunnlag dødsdommen over prøveobjektet, unggutten Håland. Stamfader Kark kunne neppe ha gjort det bedre. Dommen er imidlertid forlengst underkjent av alle Ikke-karker i landet. Kark selv forholder seg taus og forsøker å få andre til også å tie.

Efter denne H. R. - dom kunne sneballen begynne å rulle for alvor og det gjorde den også. Justismyrderiene tok fart.

II.

Den nyoppfundne «konstitusjonelle nødrett» kunne det vært heldig for H. 7 å ha holdt seg til, da han i 1940 i Trysil oppkastet seg til å være Grunnlovens beskytter overfor Storting og regjering, istedetfor å henvise til den kongelige families selsomme samvittighetskrupler for

parlamentarismen skyld. Noe slikt rettsinstitutt kjente åpenbart majestetet ikke — som rimelig er. Forøvrig saboterte han Grunnloven etter noter i alle benådningssaker, som hans handlemåte drog etter seg.

III.

Parlamentarismen ja, det er selve grunnlaget for karke-slektens politiske være eller ikke være. Her finner man forklaringen på Karks psykopatiske trang til å reise statuer av majestetet fra Russegrensen i nord til Christiansand i syd, og dermed identifisere seg selv med ham.

IV.

Så fikk da endelig Kark livet av sin farligste politiske motstander, Vidkun Quisling. Dødsdommen over ham var allerede avsagt på Kominterns VII verdenskongress i 1935. Kark var selvfølgelig villig til å eksekvere dommen, ellers var han ikke Kark.

En norsk og en dansk politimester (den siste etter innbydelse av den første) til hørende den tallrike slekt fikk tidspunktet for eksekusjonen forskjøvet såpass, at de begge i fellesskap skulle få nyte synet av denne. Den danske Kark skrøt svært av dette i dansk presse etterpå.

V.

Under okkupasjonen satt der i London en flokk, som begikk ganske forunderlige ting, ihvertfall sett med norske øyne. Der siktes bl. a. til «bigamiloven» og ferden til Moskva for å innhente Storebrors approbasjon på det påtenkte norske(?) rettsoppgjør. De to sendebud har ikke tapt på sin brukelighet. De har ikke det, nei!

Dette «retts»oppgjør, som altså Storebror i Moskva tilot igangsatt i Norge etter sitt syn og sine interesser, har senere ambulert fra det ene påståtte «retts»grunnlag til det annet og henger fremdeles i løse luften. Et helt Storting skyver påny det **rettslige** grunnlag fra seg, hvilket i realiteten er en erkjennelse av ulovligheten. Ikke-karkenes antall viser seg samtidig å være stigende.

V.

Den første som for alvor holdt Kark opp i lyset til folkets beskuelse var avd. major Langeland. Kark svarte prompte med en injurieprosess. Det viste seg, at aktorer av anerkjente juridiske kvalifikasjoner var mangelvare i denne sak. En ukjent departementssekretær lot seg trekke frem fra det byråkratiske mørke og bruke til formålet, å stanse den uredde major. Etter et forsmedelig, endog meget for-

smedelig, nederlag overfor Ola menigmanns sunde fornuft, har vedkommende i disse dager fått sin belønning og avansert til dommer i Høyesterett, hvor han formentlig fremdeles vil vise seg «brukelig». Hvilket turde være hensikten og høylyst påkrevet, da tampen stadig nærmer seg punkt da den tar fyr.

VII.

I det bedrøvelige plyndringsdirektorat hadde man to direktører (som etter eget sigende hadde næringsssorger som praktiserende jurister), som begge ble belønnet med sorenskriverier.

VIII.

En del forsynlige og fremsynte småkarker opprettet under okkupasjonen et sted i Sverige noe, som er kalt Kjeseterarkivet. Her ble der ført en fortegnelse over alle de stillinger, som virket tillokkende på Kark og hvis innehavere han antok å kunne kaste ut ad politisk eller «rettslig» vei for så selv å komme til matfatet. Hvilket skjedde. Ekte Kark.

IX.

Et par mann av den berømmelige stamfars etter-slekt i Østfold hadde påtatt seg å geleide «gode nordmenn» over grensen til Sverige. Et aldrende jødepar, som betrodde seg til dem, ble ganske enkelt etter den opprinnelige oppskrift fra grisehuset på Rimol slått ihjel og — etter å være ranet — kastet i et tjern, hvis navn senere er gått verden over. Begivenheten har vært påtenkt filmet av noen stamme-frender vestfra. De trakk seg tilbake, da de fikk høre at det var karker, som var morderne.

Morderne ble frikjent fordi noen karkevitner prøvet, at mordene var nødvendige av hensyn til å opprettholde denne linje til fordel for evtl. senere ankommende flyktninger — formentlig av mere arisk apparisjon.

X.

En del av den store familie Kark, ialt 800 drev en innbringende geskjeft med okkupasjonsmakten som medlemmer av Deutsche Handelskammer in Norwegen. De var så forsiktige ved okkupasjonens slutt å under-slå sitt arkiv og etablere seg som «gode nordmenn» under navnet «jössinger», inntil det smått om senn gikk opp for dem, at dette navn var og er ment som en injurie av mest infame slag, stammende fra nabofolket i øst.

XI.

Kark er blitt betegnelsen på mennesket med trellesjel. Han er feig og stiller

Dødsdans i Prag

(Fors. fra s. 4)

for ingen for å få penger. Det er Helena.

«Hør nå her, Emil», ler Helena perlende. «I ekteskapet sitter man ikke alltid ved siden av hverandre på stoler. Av og til ligger man også sammen i sengen. Og hva sengen angår, så finnes det også andre senger hvor jeg kunne finne plass. Men likevel, hvor er det De skal bli gesandt?»

«Sannsynligvis i Berlin, og senere Kina eller Korea».

«Et øyeblikk, jeg kommer til å huske på noe. Jeg har etterlatt kufferten min i sellen, da denne brutale mann —» og hun ser på Martin med blikket til en kvinne som vet hva hun vil og hvem hun vil.

«Med en haug gull fra den stakkars Weidemann og listen over prominente tsjekkiske kollaboratører med tyskerne», avbryter Emil henne lett, og Martin har inntrykk av at han opptrer enda ubehageligere enn den smakløse situasjonen tilsier. «Hvis De ikke har andre sorger, fru Reumann, så er De å misunde. Berlin, Kina og Korea har ikke gjort stort inntrykk på Dem, ikke sant? De er mere stemt for Amerika, for nylonstrømper og jazz. Har jeg gjettest riktig? Godt, også det kan gå. Til Prag vil det komme en viss Lehman, med en amerikansk hjelpepakke-aksjon, forstår De? Spionasje i skinkebokser. Jeg vil anbringe Dem, fru Reumann som sekretær hos denne amerikanske spionasjegræn. Hva ekteskapet angår, så kunne vi ordne det ennå ikveld, men De vil sikkert ønske

aldri til slag. Mangler enhver antydning til æresfølelse. Han frykter sannheten og **samtidens** dom og vet hva den vil gå ut på. Det er grunnen til, at han konsekvent forsøker å ut-skyte enhver uheldet granskning av «retts»oppgjøret til «historiens dom».

XII.

Quosque tandem abutere, O Catilina, patientia nostra! (Hvilket er utlagt: Hvor lenge vil du misbruke vår tålmodighet, Catilina?).

Dette siteres her — ikke på vegne av Nasjonal Samlings mange forfulgte og skadelidende medlemmer, men på vegne av den alminnelige nordmann, som i bunn og grunn er et redelig menneske, som i det lange løp ikke finner seg i å leve i et juridisk grisehus.

Han fremtvang engang en revisjon av Hetlesaken. Det vil gå samme vei denne gang. Det er kun et spørsmål om tiden, det tar.

Det siste vet «historikerne» allerbest.

Olaf Holm

en brudetid med brudegaver først. Deres bolig i «Det brune hus» ble dessverre fullstendig plyndret og tatt i besiddelse av en tsjekker. Men De får av meg en erstatningsbolig. En villa med ti eller femten værelser. I Bubeneč, i Kastanjealleen. Jeg tror vi kan gå nå, ikke sant, skjønne Helena?

«Slikt noe må man først overveie», svarer Helena og ser megtsigende på Martin. «Hva har De sagt til min forhenværende svoger?»

«Jeg? Hvorfor skulle jeg si ham noe? Det var ikke meg, men Dem ham ville snakke med».

Helena svinger seg opp på bardisken og iakttar ham spottende gjennom glasset sitt. «De ville ha mere å si ham enn jeg, ikke sant?»

«For eksempel om min søster». «Vær så snild å holde henne utenfor».

«Ja jeg så. Jeg har ikke bragt henne hit. Men for at De ikke skal behøve å spørre hvorledes jeg vet det, så skal jeg røbe det for Dem. Gjennom Jakob. Når Jakob er der, og jeg har hørt den plapre, så er Michaela der også».

«Ikke dårlig utregnet». Emil blir utålmodig. «Denne sak kan man ordne imorgen. Jeg vil måtte gå nå».

«Bare gå rolig, De», sa Helena overdrevent vennlig. «På gjensyn, altså!»

«De skal gå med meg, fru Helena!» Emil er synlig ergerlig eller fornærmet.

«Hvis vi skal bli venner, så må De venne Dem av med denne be-falende tonen, min kjære kamerat. Jeg vil være her fordi jeg vil snakke med min søster og min svoger, og dessuten vil jeg endelig en gang sove alene igjen. I sellen var det over femti kvinner istedenfor fire, slik det skal være».

«De må gå bort med meg, fru Reumann! Det er flere temmelig mektige menn i Prag som foreløpig ikke må finne Dem. Somvenninne og fortrolig til den tyske politipresidenten, står De selvsagt på krigsforbryterlisten, og man ville kunne gjøre kort prosess med Dem hvis man ville ta livet av Dem. I Deres tilfelle er ikke min makt tilstrekkelig, De vil måtte snakke med russerne».

«Russerne er jo ikke her ennå».

EN RØST FRA GRAVEN

«Eg hev aldri fengi noko «gjort» med Skrivingsi mi, det saag eg t. d. no i 1905. Alle mine ungdomsår upp igjenom hadde eg «arbeidt» for Norskdom og Fristat, og det Folke som var vaksi upp i mi Tid trudde eg at eg i det heile hadde med meg her Daa det kom til Stykke, valde Folke seg eit nytt danskt Kongedøme».

(Arne Garborg i dagboken for 21. 2. -07).

*

Det gikk nok ennå verre!

Rettsoppgjøret - -

Forts. fra side 5

fortsette krigen? Ruge visste best hva der hadde passert. I «Krigens Dagbok» I, side 410: «9. juni kapitulerte jeg med de gjenværende norske stridskrefter». Side 412: «alle fartøyer av noen kampverdi tapt». «Likesom flyvåpenet». **Kapitulasjonen altså fullstendig.** Det er da på sin plass at jeg siterer Oppenheim fra 5. utg. II, side 230: «En hvilkensomhelst handling i strid med en kapitulasjon ville bety et internasjonalt rettsbrudd hvis en krigførende regjering ga ordre dertil, en krigsforbrytelse uten slik ordre.» Fortsettelse av krigen ville vært en slik internasjonal rettsstridighet mot kapitulasjonen.

De mange heltegjerninger som dyrkes i Norge var krigsforbrytelser. Selv om det hadde vært krig. Oppenheim skriver i 7. utg. II, side 301: «Krig er ingen tilstand av anarki». Våpnene skal bæres åpent iflg. Lovt. 1910 side 486, kap. I art. I. I Rt. 1946 side 702: «Milorg ble først mobilisert ved tyskeres kapitulasjon». Side 703: «tyskerne unnlot å stille for retten en lang rekke fanger som de kunne ha dømt til døden for sabotasje og deltakelse i illegale organisasjoner». Norsk anerkjennelse av tysk humanitet og norsk okkupasjonsstatus.

I de foranstående sitat fra dødsdommen står også «hele landområdet ble okkupert». I den anledning siterer jeg **Aftenposten** 14. juni 1940: «Hele landet er okkupert og dette okkuperte Norge befinner seg altså ikke lenger i krig med Tyskland». Det er riktig etter folkeretten og etter **statsrådprotokollen** 7. juni 1940 «håpløst for Norge å fortsette krigen». Også etter Ruges telegram 8. juni om Kongens og Regjeringens befaling om «å innstille fiendtlighetene». På norsk betyr det det samme som bestemt dagen før i statsråd, og allerede 6. juni var ordre gitt til **demobilisering**. Oppenheim hevder at effektiv okkupasjon betyr krigsopphør (Bergsvik side 84).

Efter strl. § 8 var «**krigs-tid**» betinget av at «den væbnede Magt eller nogen del av samme er besluttet satt på krigsfod». Som nett-

Arkitekt

HUSTAD

Bærumsvn. 5 — Ø. Ullern
Telefon 55 61 29 — Oslo

Daglig friske blomster

Blomsterforretning
SYNNØVE LIE
Kranser til alle priser
Frognerveien 30, Oslo
Tlf. 44 22 30

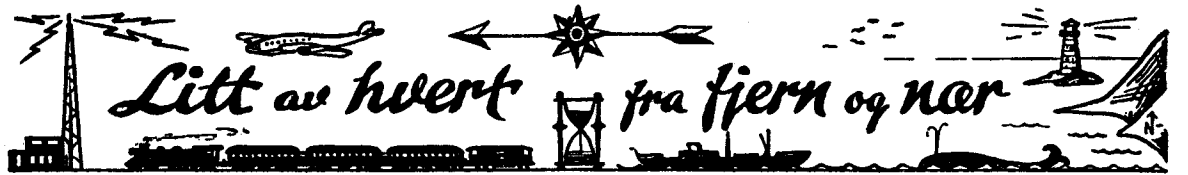
opp nevnt hadde krigsmakten i Norge kapitulert og demobilisert. **Det motsatte av krigstid.** Ruge oppfylte befalingen om innstilling av fiendtlighetene i Trondheim 10. juni 1940 ved våpenstillstand «for den nåværende krigs varighet». Den avtalen er inntatt i «Tenk Selv» side 161-163. Skriftvekslen side 164-165 og i Aftenposten 20. september 1946. **De alene begrunner rettsoppgjørets ulovlighet og ugyldighet som professor Skeie hevdet allerede 1945.**

Hadde Høyesterett fulgt Skeie ville Norge ikke siden da vært et splittet, ulykkelig folk og mange menneskeliv og verdier ville vært spart.

Like ilde — eller verre — kan det bli om Norge igjen blir okkupert og folket følger professor Hambros lære, at det som ble gjort i 1940-45 var såre godt og eksile anordninger gyldige, dødsdommer og tilbakevirkninger også. Eiendommelig nok hevder han også «**Elverumsfullmakten**» som Stortingets delegasjon av sin lovgivningsmyndighet til eksilregjeringen. **Hans fars uttalelse 9./4. 1940 viser at den aldri har eksistert.** Det heter nemlig i Dokument nr. 2 (1945), den reetablerte Stortingstidende 1940 side 749: «Presidenten: Det er en helt riktig bemerkning, og **Stortinget bekrefter alene ved sin beslutning den generelle adgang til å gi provisoriske anordninger** som Regjeringen har i den tid da Stortinget ikke er samlet». (Disse **midlertidige** anordninger gjorde domstolene permanente for oppgjørets varighet.)

Det er Grl. § 17 som gir denne generelle adgang til anordninger. De må imidlertid «ikke stride mod — de af Storthinget givne Love». Altså et **direktiv til regjeringen** i tilslutning til Grl. § 49 og art. 43, så norsk eksilregjering står lengre fra lovgivningsrett enn den fjernhet derfra som den rettskultiverte verden forfekter for enhver eksilregjering. Terje Wold var tilstede 9. april 1940 (side 751), men han har hovedansvaret for at Kong Haakon og regjeringsmedlemmene la «Elverumsfullmakten» til grunn for anordningene. Nygaardsvold uttalte dog 25. juni 1940 at krigen bare varte 2 måneder og Norge var beseiret. Stortingsreferatet mentes bortkommet, men fantes og ble vedtatt av Presidentskapet, inklusive C. J. Hambro, 7. august 1945 (Dokument nr. 5 for 1945). Høyesterett i Haalandssaken uttalte derimot 6. august: «For-slaget må ansees vedtatt av Stortinget» om en annen ordlyd. (R. M. B. nr. 3, side 2).

Sverre Helliksen

NYDELIG «SS-MANN».

Den ville hets etter «SS-mannen Zech-Nenntwich har pågått en stund nå i den norske presse etter at han rømte fra et tysk fengsel og dukket opp igjen i Egypt, hvor han lot seg intervju av «Stern». Hva slags «SS-mann» denne nydelige fisken var vil fremgå at det etterfølgende, som vi gjengir fra den tyske NATIONAL-ZEITUNG: «NZ fortalte allerede i forrige nummer om forskjellige forræderier begått av Zech-Nenntwich i annen verdenskrig og hans opptreden som britisk forhørs-offiser etter krigens slutt. Sefton Delmer, Zech-Nenntwichs sjef under propagandaen for fienden, beretter i «Spiegel» at han dengang lot undersøke «påliteligheten» til overløperen hos kontaktmenn for den polske undergrunnsbevegelse og hadde da fått vite at Zech-Nenntwich «hadde solgt dem store mengder maskingevær og ammunisjon». Zech-Nenntwich oppgave ble så over en britisk sender å forsøke å skape forvirring i den tyske Wehrmacht og i Waffen-SS, idet han fortalte videre propagandaeventyr «som vi hadde funnet opp og skrevet for Zech-Nenntwich». (Delmer). Den nå til utlandet flyktede forbryter skal i den siste tid også ha snytt en 70-årig enke som var forelsket i ham for to millioner mark». Såvidt den tyske avis. Vi for vår del er enig med den norske dagspresse i at han absolutt burde sittet bak gitret og at det er grunn til å beklage flukten til denne bedrøvelige etterretningsmann i britisk tjeneste.

*

PORTUGAL HJELPER FRANKRIKE

Portugal har gitt Frankrike tillatelse til å opprette en rakettobservasjonsstasjon på en av Azorenøyene i Atlanterhavet. Stasjonen vil gi franskmennene muligheter til å observere raketter avskutt fra Frankrike.

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

ANNELISE PAROW

TANNINNSETNING
Trondheim

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 43 33

**husk
bladpengene**

LØNN SOM FORSKYLDT?

Når en tenker på den rolle de amerikanske jøder har spilt i anstrengelsene for å hisse negrene opp mot de hvite, kan en nesten spørre om det ikke er lønn som forskyldt når en leser om følgende melding fra Gods own country: «Omkring 50 ungdommelig negre overfalt 22. april i New York vepnet med stokker og kniver elevene ved en jødisk skole i Brooklyn og såret herunder 15 jødiske barn. Også to rabbidere, som ilte sine elever til hjelp, ble angrepet og såret av negrene, som ropte ut vilje antisemitiske skjellsord. Det varte halvannen time innen det lykkedes politiet å gjenopprette ordnen.

*

NATO-SAMARBEIDET

Det knaker og braker tydeligvis alle steder innen den amerikanske NATO-sammenslutningen. Ingen vil gi USA noen hjelp i Sør-Vietnam, men det er ingenlunde den eneste knute på tråden. Storbritannia har fått avslag av USA på krav om at dette land skal innstille den militære hjelp til Indonesia. Hvorledes Frankrike stiller seg til NATO vet vi fra før. NATO-partneren Italia står tydeligvis foran maktovertagelse av kommunistene og Hellas gjør tilnærmelser til Moskva på grunn av Kypros og sin NATO-partner Tyrkia, som er en av hjørnesteinene i NATO. Det er gruffullt å tenke på at norske soldater kanskje skal måtte late sitt liv for disse fremmede maktinteresser.

Kristne Venner

Har du lyst til å treffe gamle venner i et åpent miljø? — **Kristne Venner** møtes den første fredag hver måned i Colletsgate 43. Etter en tale er det bevertning og anledning til selskapielig samvær.
Møtetid: kl. 19,30.

FORLOVELSESRING-SPECIALEN

tillbyr moderne, garantert 14 karat stemplet håndarbeidede ringer fra kr. 95,— pr. par. Sender pr. postoppkrav porto-fritt over hele landet. Dessuten + 5% rabatt på grunnprisen.

SKRIV EFTER RINGMÅL!
Ringene blir sendt straks jeg får bestillingen.

Gullsmedmester

Thorvald A. Olsen

Skottegaten 20 v/ Metodiskirken.
Bergen

SØR-AFRIKA

Mens (den overveiende venstreradikale) rampen driver sine tåpelige demonstrasjoner på Madserud mot sørafrikanske tennisspillere og herunder betegnende nok benytter den taktikk som er lansert for negere i USA under raseopptøyene der, er Sør-Afrika tydeligvis fast bestemt på ikke å tåle noen innblanding i landets indre affærer. Siden det ikke demonstreres mot stater som har militær makt bak seg, slike som eksempelvis Sovjet, så later det til at sørafrikanerne også ruster seg så godt de kan — forøvrig også naturligvis mot truslen om militær pågang fra de afrikanske negerstater. I parlamentet krevet således en representant av regjeringen at man skulle begynne med fremstilling av raketter og atomvåpen, noe landet råder over både kunnskaper og økonomisk evne til å gjøre. Fremstillingen betegnet han som et avskrekkingmiddel mot truslene fra forskjellige land.

*

STORSINNEDE

«SEIERHERRER»

I 1938 skjenket byen Köln Herman Görings datter Edda et Lucas-Cranachbilde «Madonna med barnet» som dåpsskål. Retten har nå avgjort at den rettmessig motatte gave skal leveres tilbake!

Forbundets kontor

holdes stengt mandage og lørdage. Ekspedisjonstid tirsdag — onsdag — torsdag og fredag fra kl. 10 til 15

Sekretæren kan bare påregnes truffet etter forutgående avtale. Telefon: 377696. Postadresse: Postboks 3214 - Postgiro 150 28. Postadresse: Postboks 3214 - Sagene 4 — Postgiro 150 28

FOLK OG LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo 4
Telefon 37 76 96

Boks 3214 - Sagene

Ekspedisjonstid: Tirsdag til fredag fra kl. 10 til kl. 15. Mandag og lørdag holdes kontorene stengt.

Redaktør Melsom kan bare påregnes truffet etter forutgående avtale.

Abonnementspriser:

Kr. 36,— pr. år, kr. 18,— pr. halvår i Skandinavia. Ut-20,— pr. halvår. — I nøytralt omslag innenlands: Kr. 46,— pr. år, kr. 23,— pr. halvår.

Løssalg kr. 1,00.

Bruk postgiro nr. 16 450.
Utgiver A/S Folk og Land